

ענייני אישות בערכאות של גויים

בתימן

(פרשה ב)

יהודה רצהבי

פרשה זו היא מעין הפרשה הקודמת,¹ בשינוי מקום וזמן, היא אירעה בעיר רדאע בשנים תש"ג-תש"ד (1943-1944). התאריך המאוחר אינו משנה כלום לגבי עצם המאורע והמסקנות שיש להסיק ממנו. כי זאת לדעת: עד רצח האמאם יחיא בשנת 1948 נשתמרו החיים במדינה, כמעט לכל צדדיהם, בצורתם הקדומה. האירוע סוכב על נישואין שלא עלו יפה: ככמקרה הקודם הבעל והאישה הם בני אחים. אביה ואחיה של האישה, חיים ושלמה טירי שעלו לארץ ישראל, ראו עצמם אחראים לגורל הבת-האחות.² שעל כן ייפו כוחו של צאלח צאהרי – תושב צנעא – לטפל בכל הזכויות המגיעות לה לפי דיני ישראל: הן במזונות, כסות ומדור לפני קבלת הגט; והן בפרעון כתובתה בעת מתן הגט. ייפוי הכוח מעניק סמכות לצאלח צאהרי לתבוע את הבעל בכל ערכאות משפטיות, כולל של אומות העולם. על ייפוי הכוח חתמו האב והבן ושני עדים: חיים שרעבי, משכיל ועיתונאי; ושלמה זהרי, אחיו של צאלח צאהרי.

ב-27.5.43 תורגם ייפוי הכוח לערבית.⁴ השוואת המקור לתרגום מלמדת על שינויים קלים. לגבי תביעת מתן גט מצוין 'אם יהיה צורך בכך'. אשר לנכסי האישה נאמר במפורש 'יש לתבוע ירושה, ומיטלטלין וקרקע השייכים לאישה, מן הבעל או זולתו'. כן מצוינת זכותה לפיצויים על הפסדים שייגרמו לה, בכוונה ושלא בכוונה. שכר הטירחה של מייפה הכוח ייקבע לפי אומדן שלו ובצירוף חשבון'. חתימותיהם של האב והבן אושרו בידי 'האחים חבשוש' – משפחת סוחרים; ובידי ר' שלום יצחק הלוי, רבה של קהילת התימנים בתל-אביב ויפו.

1 פרשה א ראה ר' רצהבי, 'משפט אישות בתימן בפני ערכאה מוסלמית', פעמים 63 (אביב תשנ"ה), עמ' 41-63.

2 רדאע שוכנת דרומית מזרחית לצנעא, מהלך שלושה ימים.

3 כמקובל בתימן האב הוא המשיא את בנותיו. וכשאין האב בחיים עובר התפקיד לאחים ולאם.

4 אין בידי הסבר לפשר הפרש הזמן של כארבעה חודשים בין כתיבת המקור למעשה התרגום. שמה נעשו מאמצים לפשר בין שני הצדדים ולפתור את הפרשה בלי היזקקות לבתי-דין. ומשנכשלו המאמצים תורגם ייפוי הכוח ונשלח לתימן.

למעלה: אחד מכותבי הבקשות
והתביעות לפני ארמון המלך.
למטה: מזכירי המלך, ה'כתאבי'

במסמך ב, שאינו נושא תאריך, מודיע מיופה הכוח לאמאם על ההרשאה שניתנה לו ומספר את פרטי הפרשה. האמאם מאשר את ייפוי הכוח ומצווה למושל רדאע לעשות משפט צדק, כפי שמחייבת ההלכה המוסלמית. הוראת האמאם תאריכה הוא 10 גמאדי אלאול 1362.5.

מסמך ג הוא מעין מכתב תזכורת לאמאם וזהה בנוסחו למסמך ב, לכד משינויים קלים.⁶ הכותב מכתיר את האמאם, בראש בקשתו, בתארים 'הוד מלכותו, אדוננו מלך תימן הגדול, נגיד המאמינים', ובברכה 'יעזרכם האל ויאריך ימיכם' בפנייתו הוא מבקש לכפות על הבעל למלא חובותיו כלפי אשתו. הוא דוחה את טענת הבעל שיש לנכות ממזונותיה מה שהיא משתכרת ממעשי ידיה ומסתמך על ההלכה המוסלמית.⁸ כן מצביע הכותב על הסבל הצפוי לאישה אם תדור בכפיפה אחת בצד חמותה וצרתה. האמאם נותן הסכמתו לבקשה ופונה לשופט העליון לתת פסק דין על פי החוק. פניית הכותב היא ללא תאריך. כנגדו, פקודת האמאם לשופט נושאת את התאריך יב אייר תש"ג (17.5.1943).

כעבור תשעה ימים, ב־כא אייר תש"ג (26.5.1943) נתן השופט העליון לטף אלזיברי את פסק דינו (מסמך ד).⁹ פסק הדין אושר על ידי האמאם בחותמתו בצירוף פנייה למושל רדאע או לבן דודו של האמאם חסן¹⁰ לבצע את פסק הדין.

מסמך ה כתוב בכתב ידו של מיופה הכוח צאלח צאהרי, ובו הוא מאשר, שניתן ייפוי כוח מטעם חיים טירי ובנו שלמה, תושבי תל־אביב, בכל עניין הקשור בפרשה עד לסיומה. המסמך נושא את התאריך ט תשרי תש"ד (8.10.1943), והוא אושר בידי האמאם והמוסדות המשפטיים. החתומים בראש המסמך: תחילה חותמת אדומה של האמאם, וזה לשונה: באסם אללה אלרחמן אלרחים. אמיר אלמומנין, אלמתוכל עלי אללה רב אלעאלמין, יחיא בן מחמד חמיד אלדין, נצרה אללה אמין [= בשם האל הרחמן והרחום. נגיד המאמינים, הנשען על האל ריבון העולמים, יחיא בן חמיד אלדין, יעזרהו האל, אמן]. תחתיו באה חותמת ירוקה של בית המשפט: אלמתחמה אלשרעיה אלסלאמיה בצנעא [=בית הדין הדתי המוסלמי

- 5 מקביל לו: י אייר תש"ג (15.5.43). קשה להלום את הסתירה בתאריכים. ייפוי הכוח ניתרגם בארץ ישראל ב־27.5.43 ואילו הוראת האמאם תאריכה 15.5.43. שמא פניית צאלח צאהרי לאמאם נעשתה על יסוד ייפוי הכוח העברי, שהגיע אליו לפני 15.5.43. לשון ההוראה ותרגומה – ראה להלן (מסמך ב).
- 6 כדי למנוע כפילות הסתפקתי בפרסום מסמך ג, במקור ובתרגום, שהוא נוסח אחרון, וציינתי בהערות את החילופים בינו לבין ב.
- 7 מובנת היא ההפלגה בשבח השליט, שהכל חייבים בכבודו וכיאותו, בפרט אנשי החסות היהודים.
- 8 דת ישראל מזכה את הבעל במעשי ידיה של האישה, בניגוד לדת האסלאם האומרת, שכל מה שהאישה משתכרת ממלאכה שהיא עושה, שלה הם.
- 9 השופטים בתימן חרצו פסק־דינם בזריזות יתירה (השווה תאריכי פסק־דין בפרשה א).
- 10 חסן בן חמיד אלדין התרחק מן השררה. אך בהעדר מושל רדאע מילא את מקומו.

בצנעא]. למטה ממנה, ארבע חתימות של השופטים: יחיא בן מחמד בן עבאס; עבדאללה אלוהאב; עלי...; ראים אלאסטינאף דרי עלי אלדילמי; עבדאללה אלשמאחי.

בצדה השמאלי של החותמת נרשם: יעתמד אלתוכיל אלמקרר מן אלמחכמה אלשרעיה אלאסתאנאפיה בתאריכה 8 די אלקעדה סנה 1363 [= ניתנת בזה ההרשאה, שאושרה בידי בית הדין הדתי לערעורים. ח חשוון תש"ד (6.11.43)].

מתחת לחתימות חברי בית הדין כתוב: קד וצל אלכואגה צאלח סאלם אלטאהרי ואקר באלתוכיל תסכמא חררה אדני הדא בכטה ואמצאה פליעתמד בתאריכה 8 די אלקעדה סנה 1363. חתום... אלמטהר [= בא אדון צאלח סאלם צאהרי ואישר את ההרשאה, כפי שנכתב בכתב ידו ובחתימתו. יש איפוא לאשרה. התאריך הנ"ל.

מסמך ו (ראה להלן מסמך ה) יצא מטעם בית-דין רדאע, ובו מאשרים שני חברי בית הדין, כי באו לפניהם האישה ובעלה. האישה מחלה לבעלה על כל תביעותיה, לרבות מזונות לעובר שבמעיה עד גיל הגמילה;¹¹ והבעל הסכים לתת לה גיטה ולהתירה להינשא לכל אדם. תאריך מתן הגט הוא כה סיון תש"ג. חתומים עליו: סלימאן בן מו"ר סאלם חתוכה יצ"ו ס"ט [= ישמרו צורו ויוצרו. סיאן טין];¹² יחיא בן יחיא עמיסי יצ"ו ס"ט.¹³

הגט מעורר תמיהה גם מצד עניינו וגם מצד תאריכו. בעניינו – משנה האשה את עמדתה מן הקצה אל הקצה – מתובענות נמרצת לוותרנות מוחלטת.¹⁴ בתאריכו – הגט ניתן בסיון תש"ג, וארבעה חודשים אחרי זה שולח צדוק צאהרי לאחיו בארץ ישראל ייפוי-כוח לטפל בכל ענייני הפרשה. חליפת המכתבים בין משפחת האשה למיופה הכוח צדוק צאהרי מיישבת את הקשיים. כשגודע בארץ ישראל שהאישה מעוברת השפיעו עליה לתבוע גט, לוותר על הוולד לבעל ולעלות לארץ אל אביה ואחיה, והם שהקשיחו את עמדת הבעל עד כדי תביעה, שהאישה תשא במזונות הוולד והוצאות גידולו. במכתב מתאריך 8.2.44 למדים שהאישה חובקת בת, ושהיא ויתרה לבעל על כל הנכסים שהכניסה לו מרכוש המשפחה: ספרים, מצעות ותכשיטים, לרבות חוב שהוא חייב לה. בסופו של דבר עקרה האישה עם התינוקת מרדאע לצנעא, לביתו של מיופה הכוח, ומשם הוסעה לעדן ועלתה לארץ.

11 תקופת היניקה בתימן נמשכה שנתיים.
 12 'סיאן טין' הוא תרגום 'רפש וטיט' (ישעיה נז כ). כינוי ענווה ושפלות בחתימותיהם של בני תימן. החותם היה אב בית-דין של קהילת רדאע.
 13 נשיא הקהילה. שימש אב בית-דין לאחר פטירת ר' סלימאן חתוכה.
 14 כנראה התחולל מפנה בפרשה, וחוליה זו חסירה במסמכים שבידינו.

בדומה לפרשה הקודמת¹⁵ מציגה פרשה זו דוגמה של נישואין משפחתיים, שהיו מקובלים בתימן: בן אחד נשוא לאישה בת אח שני.¹⁶ שתי הפרשיות זורעות אור על חיי המשפחה בתימן. בפרשה שלפנינו עולה צרת הצרה.¹⁷ ראויה לציון גם הנימה האנושית הפועלת בה והמלמדת על הקשר האמיץ שבין בני המשפחה: אב ובנו נחלצים ללחום מלחמתה של הבת-האחות, למרות ריחוקם מתימן, והקשיים וההוצאות הכרוכים בניהול מאבק מסוג זה מארץ מרחקים.¹⁸

מכון מחקרי תורה

- 15 ראה י' רצהבי, 'משפט אישות בתימן בפני ערכאה מוסלמית', פעמים 63 (אביב תשנ"ה), עמ' 41-63.
- 16 פתגם עממי אומר: הוי, בת-דודי! אם נמצא טובה ממך, יפה. אם לא – נחזור אליך. תמיהה על השוני בשמות שני האחים: אבי האישה – חיים בן עואץ; אבי הבעל – צאלח בן יחיא עראץ.
- 17 למרות היתר ריבוי נשים בתימן זעומים היו נישואי ביגמיה במשכנות ישראל. בדיקה שעשיתי בקרב תימנים יוצאי ישובים שונים מלמדת שתופעת הביגמיה מצומצמת הייתה ביותר (ספק אם הגיעה לשלושה אחוזים) מחמת העניות מזה ומוסר המשפחה היהודי מזה. אלה שנשאו אישה נוספת עשו זאת בנסיבות מאלצות: עקרות או זיווג שלא עלה יפה עקב נישואי בוסר ושידוכי הורים.
- אגב הדברים, חיי הביגמיה משתקפים יפה בפולקלור: בשירה, במשל ובמעשייה.
- 18 לפי המכתבים הסתכמו ההוצאות ל־73.40 לירות א"י, סכום גדול ברמת החיים של הימים ההם.

מסמכים

מסמך א

ייפוי-כוח והרשאה

אנחנו החתומים מטה חיים בן ערוץ טירי וכני שלמה בן חיים טירי מתל אביב א"י מצהירים בזה הצהרה פומבית וגלויה כי אנו מייפים את כחו של מר צאלח בן מ"ו סאלם אלצאהרי לתבוע לדין את בן אחי צאלח בן יחיא ערוץ טירי מתושבי רדאע, בעלה של בתי נעמה, בנדון מזונותיה וכל שאר הדברים המגיעים לה לפי דיני ישראל, לדרוש גט פיטורין, סילוק סכום מלא של כתובתה, תשלום כספי ובלתי כספי של כל הפסדי אשר נגרם לה בגלל בעלה, ופיצויים עבור כל עולבון (!) או נזק אשר נגרם לגופה, לרכושה או לכבודה, הן במישרין והן בעקיפין והן בכל צורה שתהיה.

ייפוי-כוח זה שאנו נותנים כאן למר צאלח צאהרי, הוא ייפוי-כוח בלתי חוזר ובלתי מבטל, ואינו מסתייג בכל סיג שהוא, ולא מצדד או מתפרש בכל פירוש אחר שהוא. והוא מורשה הרשאה גמורה ומוסכמת לתבוע את בעלה של בתי הנ"ל בכל בית-דין שהוא, הן בדיני ישראל והן בדיני אה"ע והן בכל בית-דין או בית משפט אחר שהוא, ובכל מקום ומקום אשר ירצה או יראה אותו לנחון ומתאים לתביעתו זו. והוא יכול בתוקף ייפוי-כוח זה לחתום או להצהיר בשמנו, לקבל, לחייב, להפר, לבטל, ולקיים את כל מה שצריך ונחון ואת כל מה שהוא מחליט עליו לפי ראות עיניו בלי שתהיה לנו כל התנגדות נגדו או כל ערעור שהוא על פעולותיו ומעשיו, הן בכלל והן בפרט. ידו היא כידנו, החלטתו כהחלטתנו, הסכמתו כהסכמתנו, חתימתו כחתימתנו, וכל מה שהוא עושה על פי דעתו ועל פי רצונו הרי זה קיים ועומד ומחייב אותנו בלי כל צורך לשאול את פינו או את דעתנו או לקבל את הסכמתנו. ואין שום דבר מצדנו או מאיזה כל צד אחר שהוא שיהיה בכחו לבא ולבטל או להתנגד לכל מה שהוא עושה ומחליט עליו. כל הפסדותיו ושכר טרחתיו הקטנות והגדולות נזקפים על חשבוננו ועל אחריותנו בחיוב גמור ומוחלט.

ייפוי-כוח זה ניתן בשמנו ונחתם בעצם ידינו בפני העדים כדלקמן. ניתן בתל אביב א"י היום עשרים וחמשה לחדש שבט שנת התש"ג. 31.1.1943.

חיים טירי

עד בזה. עד בזה.
חיים שרעבי שלמה זהרי

מסמך ב

חותמת האמאם (מקור ותרגום – ראה להלן מסמך ד).

פקודת האמאם: יכון אתבאת אלוכאלה אלמדכורה במחרר מצדק מן אלחאכס אלאול חרסה אלה וארסלה מע הדא אלי חאכס רדאע מע וכאלה מנך למן תריד ונאמרה באלאנתצאף כמא ילזם שרעא בתאריכה 10 גמאדי אלאול סנה 62.]יש לאשר את ייפוי הכוח הנזכר בכתב מאומת מן השופט העליון, ישמרהו ה. שלח אותו עם מסמך זה אל מושל רדאע בצירוף ייפוי כוח ממך למי שתחפוץ. ואנו מצווים אותו לשפוט בצדק כפי שמחייבת ההלכה המוסלמית. בתאריך י אייר תש"ג (15.5.43).

מסמך ג (תרגום)

מסכים²⁰

אל השופט העליון ישמרהו האל. יש להחליט מה שדרוש על פי החוק.²¹
השבח לאל לבדו

הוד מעלתו אדוננו מלך תימן הגדול, נגיד המאמינים. יעזור לכם האל ויארין ימיכם, אמן.

קדמה כבר הבקשה, כי הגיע לעבדכם ייפוי כוח, מטעם חיים עואץ טירי, תושב ארץ ישראל, לעשות את הדרוש למען בתו נעמה, אשת צאלח עואץ טירי השוכן ברדאע. לפי שהוא התחתן בזולתה, ונטש אותה במצב של תלויה ועומדת, ולא מילא זכויות-האישות שלה. וכבר חייבה אותו לספק צרכיה, כתובתה המוטלת עליו. אך הוא נמנע וחפץ לתת לה משהו מועט, אע"פ שלא מספיקים לה שמונה ריאל להוצאותיה כל חודש; וטוען שמעשי ידיה, מעין חייטות²² וכיזא, שלו הם; ויהיו תמורה להוצאותיה, למרות שהחוקה הנכבדה²³ אינה מחייבת אותה, הוץ ממתן אפשרות לתשמיש, ומעשי ידיה שלה הם. ודת משה מחייבת אותה הכנת מזון בלבד.²⁴

20 בכתב ידו של האמאם יחיא.

21 כתב ידו של סופר המלך הראשי שופט־הדת מחמד מטהר (זיהוי: מרדכי יצהרי).

22 מסמך ב מוסיף: וקליעת כלי קש.

23 הכוונה לחוקת האסלאם. במסמכים אחרים מחמיאים היהודים יותר לדת האסלאם וכותבים 'פי אלשריעה אלמטהרה אלגרא אלחאמדיה' [=בחוקת הדת האחות המוסלמית הטהורה].

24 לא דיין הכותב, שכן האישות חייבת לעשות לבעלה כמה מלאכות (בפרטות עיין הלכות אישות להרמב"ם, פרק עשרים ואחד).

מסמך ב מוסיף: פלאגל רפע אלכלאף תוסלנא בתקדים הדה לדן חצרתכם אלשריפה, זאדהא אלה שרפא, לתקירר מא ילזם. להא ועליהא שרעא ללאקנאע בה ואלקנודע במוגבה מע אנה מקתודר. פנטרכם בולך פי תקריר מקדאד אלחב אלדי ילזמה לכל שחר ותעיין אנואעה מע אלמצארין בחסב אלוקת פאנה מעלום גלא כל שי נ=כדי לסלק את המחלוקת מגישים אנו פנייה זו להדרתכם הנכבדה, יוסף אלקים לה כבוד, לקבוע מה זכויותיה ומה חובותיה, כחוקת הדת המוסלמית, למען נוכל לשכנע אחרים בדבר זה ולהשתכנע בעצמנו, אע"פ שאפשר לשער

נבקשכם לאשר מה שדרוש לה כל חודש: תבואה לסוגיה, הוצאות כשיעור ושכר מדור, כיון שהיא מתגוררת בבית אביה, שהופקע לאוצר המדינה.²⁵ והוא רוצה להחזירה לביתו אצל צרתה וחמותה כדי להזיק לה. וכבר התנפל עליה לפתע מגג ביתו מחמת שביתה וביתו דבוקים זה בזה. ובכך יש לחשוש שהוא יגרום לה חרדה ואיומים ויתנפל עליה²⁶ בחרפות וגידופים, שלא כשורה.²⁷ אני מפנה תשומת לבכם לכל זה. תפילת האל ורחמיו וברכותיו עליכם.

מאת עבדכם צאלח סאלם אלצאהרי
תושב רובע יהודי צנעא

מסמך ד (תרגום)

בשם האל הרחמן והרחום.

[חותמת המלך]: נגיד המאמינים, הנשען²⁸ על האל רבון העולמים
[הצו המלכותי]: למושל רדאע, ישמרהו האל, לביצוע מה שהחליט השופט,
ישמרהו האל, בעניין ההוצאות הנזכרות ואילוף הבעל לשלם אותן מיד.
26.5.1943 (כא אייר תש"ג).

[תוספת]: או להציג זאת לבן חסן חמיד אלדין לביצועו.

26.5.1943 (כא אייר תש"ג).

[על החתום]: לטף בן מחמד אלזכירי, שופט עליון. נפסק לזכות בת-החוסות נעמה בת ר' חיים עואץ לחובת בעלה צאלח עואץ טירי חמישה ריאל כסף וקדח²⁹ פחות רבע תבואה, לפי חלוקה של שלוש פעמים. ישלם זאת הבעל הנזכר לאשתו הנזכרת מדי חודש בחודשו. ואסור לו לקחת מאשתו משהו ממעשי ידיה שהשתכרה לעצמה. והבעל חייב גם כן לשכן אותה בבית נפרד מן הצרות. וחייב הוא להיטיב התנהגותו עמה כדיבור נאה, ולא לפגוע בה בככות או איומים. כפי שמחייב אותו חוק הדת המוסלמי.³⁰ וכן לתת לה כל מה שהיא צריכה: במצע ושמיכות וכסות. והאישה הנזכרת חייבת לציית לבעלה ציות מלא ביחסי אישות, וללכת לבית שהכין לה בעלה כמותנה בלי צרות, כפי שהזכרנו, כדיבור נאה ובהתנהגות יפה. והביצוע יהיה בידיעת המושל ואדוני הנכבד³¹ חסן בן עלי חמיד אלדין, ינצרהו האל. והם יכפו זאת על שני הצדדים במאסר או בקבלת ערבות מכל מי שיתמרד.

מאי 1943

אותן. [מצפים אנו] לדעתכם בדבר זה בדבר קביעת שיעור התבואה, שהוא חייב בה כל חודש ופירוט סוגיה, בצירוף ההוצאות לפי המצב. והרי ידוע לכם יוקר כל דבר].

25 חוקת המדינה הפקיעה לאוצר נכסי דלא נידי של יהודים שעלו לארץ ישראל.
במסמך ב תוספת: פלם יסלם אלכרא [=ולא שילם את השכירות].

26 מסמך ב מוסיף: לילא [=בלילה].

27 כנציג האישה הגזים הכותב בסכנות המרחפות עליה מצד בעלה.

28 מסמך ב מוסיף: ולם יחסן עשרתהא באלמערוף [=ולא התנהג עמה יפה].

29 'אלמתוכל' נעשה כינויו של האמאם יחיא.

29 קדח – מידת היבש. כשלושים ואחד ק"ג לערך.

30 אפשר לתרגמו גם 'חוק' סתם. אבל נראה שכוונת השופט לחוק הדתי המוסלמי.

31 'רפי' בערבית. והוא תואר כבוד למי שנושא את השם חסן.

מסמך ה (צילום המקור)

בسم الله الرحمن الرحيم
 بعنة الوكيل المفضل من الحكيم
 الأستاذ الفاضل ٨ من العتق
 قد وصل اخي المصطفى صالح الطاهري واقرب الوكيل حبه في هذا
 بخطه وافضاه فليحبه أشاء ٨ وبالفتح
 هذا خطي كما انما على بائنه وكلت وانبت سنا نفسي الضمير المحترم شلومو شلوم ظاهره المقيم
 في تل ابيب فطالين على حيم عوض طيري وولد شلومو المقيم ايضا في تل ابيب طالين في كل دعوى والمث
 المحامه والمدافع والمذنبه وطلب التمييز والاستئناف وتقديم المرحه والالتبليغ والتسليغ والاشكال الى
 الحكام وفي التمييز الاستلام وفي كل ما يترتب على ذلك بين وبين المذكورين الى درجة التمايه وكالمرعا
 مفوض الى راعي الوكيل وفعله وايضا اذنت له بتوكيل آخر من طرفه وعند له بتبديله بخير مع التعميم
 بايضا الوكالة على الوجه المذكور كما ينبغي تخريج ٨ شهر وال ٢٦٢ بقلم كاتبه

ראה לעיל עמ' 95-96.

מסמך ו

כפנינו חתומי מטה כי דינא דק"ק [= דקהילת קודש] רדאע יע"א [= יכונגה עליון אמן] בא לפנינו צאלח ׳י יחיא עוץ טירי ואשתו נעמה בת חיים עוץ טירי ומחלה נעמה דא לבעלה צאלח עיקר כתובתה ותוספת מחילה גמורה ומחלטת גם מחלה

לו מה שחייב לה כפי תוה"ק [= תורתנו הקדושה] וכפי דת אוה"ע [= אומות העולם] מזונות וכיוצא לה ולולד שבבטנה מהיום הזה עד גמלה אותו ומחלה לו בכל מה שהוא חייב לה בלי שום תנאי שבעולם .. ואח"כ [ואחר זה] גירשה בעלה צאלח הנזכר בפנינו בגט כשר כדת משה וישראל וכיון שנתגרשה נעמה דגן בפנינו מבעלה הנזכר בגט כשר כתבנו זה בידה לְכֹו ולראייה שהיא מותרת לזר ויכולה להינשא למי שתרצה בלי שום מחאה עליה. היום שני בשבת כ"ה לחודש סיון שנת ברנ"ד לשטארי תש"ג ליצירה והכל שריר ובריר וקיים. (חתומים: סלימאן בן מו"ר [= מורי ורבי] סאלם חתוכה יצ"ו ס"ט [= ישמרו צורו ויוצרו. סיאן טין]; יחיא בן מ"ו יחיא עמיסי יצ"ו ס"ט).

מסמך ג (מקור)

לא באס

אלי אלחאכס אלאול חרסה אללה לתקריר אללאזם
שרע"א 12 גמאדי אלאולי סנת 62

אלחמד ללה וחדה

גלאלה' מולאנא מלך אלימן אלאעטם אמיר אלמונין אידכם אללה ואטאל בעמרכם אמין סבק אלערץ באנהא וצלת לממלוככם וכאלה מן חיים ערץ טירי מן פלסטין ללקיאם במא ילזם לאבנתה נעמה זוגה' צאלח ערץ טירי. אלמקים ברדאע, כונה קד תווג בגירדה פתרכהא כאלמעלקה ולם יופי חקוקתא אלזוגיה וקד אלזמתה בכפאיתהא במוגב פרץ ומנע בל יריד יסלם להא שי יסיר, מע אנה לא יכפיהא תמאניה ריאל מצרואא שהרי"א ובועם אן עמלהא לה מתל כיאטה ונחו דלך או יכון בדלא ען מצרופהא אלדי לא ילזמהא פי אלשרע אלשריף גיר תמכין אלוטי ועמלהא להא ופי אלשריעה אלמוסיה ולזמהא צנעה' אלזאר לא גיר פנרגוכם תקריר מא ילזם להא שהרי"א מן אלחב ואנואעה ומקדאר אלמצרוף וכרא אלמנזל כונהא פי מנאזל ואלדהא אלמחגוזה לבית אלמאל. ויריד ארגאעהא ביתה ענד צרתהא ועמתהא לאגל אדיתהא וקד הגם עליהא בגתה מן סטח ביתה אלי ביתהא כונהא מתצלאלן ויחצל מנה אפזאעהא ותהיידהא ואלאקדאם עליהם מע אלסב ואלשתם במא לא ינבגי פנצרכם בגמיע דלך וצלוה' אללה עליכם ורחמתה וברכאתה

מן אלממלוך כדאמכם צאלח סאלם אלטאהרי
מן קאע יהוד צנעא

מסמך ד (מקור)

באסם אללה אלרזמאן אלרזים

(חותמת המלך)

אמיר אלמונין אלמתוכל עלי אללה רב אלעאלמין

יחיא בן מחמד חמיד אלדין נצרה אללה אמין

אלי עאמל רדאע חרסה אללה לאעתמאד

מא קררה אלחאכס חרסה אללה מן

אלנפקה אלמדכורה וצבט אלזוג

בתסלימהא סריע"א

21 גמאד אלאול סנה' 62

או יערץ הדא עלי אלולד חסן חמיד אלדין

לאעתמאדה

21 גמאד אלאול סנה' 62

לטף בן מחמד אלזבירי, אלחאכס אלאול

אלחמד ללה

אלמפרוץ ללדמייה נעמה בנת אלמעלם חיים ערוץ עלי זוגהא צאלח ערוץ טירי כמסה ריאלא מצרופא וקדח אלא רבעא חבא אתלאתא יסלם דלך אלזוג אלמדכור אלי זוגתה אלמדכורה שהריא. וליס לה אן יאכד עלי זוגתה ממא כסבתה לנפסהא שיא. ועלי אלזוג איצא אן יסכנהא פי מגלל כאז ען אלצראר וילזמה אן יחסן מעאשרתה להא מן חסן אלכלאם ועדם אלאקדאם אליהא בצרב או תהדיד כמא אללאזם עליה שרעא. וכדלך יסלם להא מא תחתגה מן פראש ודפא וכסוה.

ועלי אלזוגה אלמדכורה אן תמתל לזוגהא אמתאלא תאמא מן תמכינהא איאה ואלסלוך פי אלבית אלדי אעדה להא זוגהא אלמשרוט בעדם אלצראר כמא דכרנאה, וחסן אללסאן ואלחאל.

ויכון אלאגרא במערפה אלעאמל וסידי אלשרפי חסן בן עלי חמיד אלדין חרסה אללה לאלזאם אלטרפין בהדא ואלצבט או אכד אלכפאל מן אלתמרד מנהמא. בתאריכה גמאדי אלאל 1362.

